

Bruxelles, 26. lipnja 2018.
(OR. en)

10555/18

ELARG 41
COWEB 102

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 10374/18

Predmet: PROŠIRENJE I PROCES STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA
– Zaključci Vijeća

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o proširenju i procesu stabilizacije i pridruživanja kako ih je Vijeće usvojilo 26. lipnja 2018.

VIJEĆE ZA OPĆE POSLOVE

**ZAKLJUČCI VIJEĆA O PROŠIRENJU I PROCESU STABILIZACIJE I
PRIDRUŽIVANJA**

1. Vijeće prima na znanje komunikaciju Komisije od 17. travnja 2018. o politici proširenja EU-a, kao i izvješća o Crnoj Gori, Srbiji, Turskoj, bivšoj jugoslavenskoj republici Makedoniji, Albaniji, Bosni i Hercegovini i Kosovu*. Vijeće pozdravlja primjenu nove metodologije Komisije i harmonizaciju njezina ciklusa izvještavanja s procjenom programâ gospodarskih reformi. Vijeće također prima na znanje komunikaciju Komisije naslovljenu „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom” od 6. veljače 2018.
2. Vijeće ponovno potvrđuje svoju predanost proširenju, koje je i dalje ključna politika Europske unije, u skladu s novim konsenzusom o proširenju odobrenim na sastanku Europskog vijeća 14. i 15. prosinca 2006. te u zaključcima Vijeća koji su potom usvojeni. Proširenje i dalje predstavlja strateško ulaganje u mir, demokraciju, blagostanje, sigurnost i stabilnost u Europi. Prihvatanje temeljnih europskih vrijednosti i predanost njima odabir je koji je ključan za sve partnere koji teže članstvu u EU-u. U skladu s time Vijeće od partnera očekuje da preuzmu odgovornost i u potpunosti se posvete europskim vrijednostima i energičnome zalaganju za nužne reforme u interesu svojih naroda. Na temelju već postignutog napretka Vijeće pozdravlja zalaganje koje su partneri sa zapadnog Balkana pokazali na sastanku na vrhu u Sofiji i njihovu predanost Izjavi iz Sofije. U skladu sa Solunskim programom i Izjavom iz Sofije Vijeće ponovno ističe nedvosmisleni potporu EU-a europskoj perspektivi zapadnog Balkana. EU je odlučan jačati i produbljivati svoj angažman na svim razinama kako bi podržao političku, gospodarsku i društvenu preobrazbu regije, među ostalim putem povećane pomoći koja se temelji na konkretnom napretku zapadnog Balkana u području vladavine prava, kao i u socioekonomskim reformama. Turska je i dalje zemlja kandidatkinja i ključan partner u mnogim područjima.

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

3. U skladu s prethodnim zaključcima Vijeća te u okviru kopenhaskih političkih kriterija i procesa stabilizacije i pridruživanja, što je i dalje zajednički okvir za odnose sa zapadnim Balkanom, Vijeće ponovno potvrđuje potrebu, u skladu s novim konsenzusom o proširenju, za pravednim i strogim uvjetima te načelom vlastitih zasluga, uzimajući pritom u obzir kapacitete EU-a u svim njegovim dimenzijama da prihvati nove članice.
4. Vijeće ističe stalnu potrebu da u središtu pozornosti budu temeljne reforme radi rješavanja postojanih strukturnih nedostataka u području vladavine prava, temeljnih prava, gospodarskog razvoja i konkurentnosti, te na jačanje demokratskih institucija i reformu javne uprave. Dobra postignuća u provedbi reformi te konkretni i opipljivi rezultati u tim ključnim područjima i dalje su ključni, posebno za opći tempo pregovora o pristupanju.
5. Vladavina prava temeljna je vrijednost na kojoj se zasniva EU te je u središtu procesa proširenja i procesa stabilizacije i pridruživanja. Reforme su nužne za suočavanje s preostalim važnim izazovima u tom području, konkretno u osiguravanju neovisnog, nepristranog, odgovornog i učinkovitog pravosuđa, kao i u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala te u zaštiti temeljnih prava, što obuhvaća prava pripadnika manjina, nediskriminirajuće postupanje prema nacionalnim manjinama i borbu protiv diskriminacije ranjivih skupina poput Roma ili lezbijki, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba. Situacija u pogledu slobode izražavanja i neovisnosti medija i dalje predstavlja izrazito ozbiljan problem koji treba odlučno i učinkovito riješiti kao prioritetno pitanje. Potrebno je hitno poduzeti konkretne korake kako bi se izbjegla zastrašivanja novinara, prijetnje na njihov račun i napadi na njih te kako bi se takvi slučajevi rješavali kada do njih dođe. Potreban je i daljnji rad kako bi se osigurali rodna ravnopravnost i poštovanje prava žena te prava djece. Nužan je i daljnji napredak u reformi javne uprave radi jačanja i poboljšanja upravljanja na svim razinama. Vijeće sa zabrinutošću primjećuje tendenciju bojkotiranja parlamenata. Osiguravanje uključiva političkog dijaloga, konkretno unutar parlamenata, te snažnija uloga organizacija civilnog društva i dalje su ključni elementi demokracije koja dobro funkcionira. Vijeće ističe važnost slobodnih, pravednih i transparentnih izbora, u skladu sa standardima OEES-a.

6. U pogledu gospodarskih kriterija Vijeće pozdravlja analizu potreba za rješavanjem najvažnijih strukturnih gospodarskih i društvenih izazova koju je napravila Komisija i slaže se s njom. Vijeće potiče sve partnere da provode mjere sadržane u Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske od 25. svibnja 2018. koje se temelje na njihovim programima gospodarskih reformi. Gospodarske reforme i jačanje vladavine prava dovode do koristi koje se međusobno nadopunjuju. Vijeće naglašava važnost rješavanja strukturnih izazova, poboljšanja gospodarskog upravljanja, konkurentnosti, poslovnog okružja, ulagačke klime, održivosti javnih financija, rasta i otvaranja radnih mjesta. Vijeće ponovno ističe važnost rješavanja problema odljeva mozgova i stvaranja daljnjih mogućnosti te pružanja pozitivne perspektive mladima.
7. Dobrosusjedski odnosi i regionalna suradnja i dalje su osnovni elementi procesa proširenja te procesa stabilizacije i pridruživanja. Vijeće pozdravlja postignuti napredak i ponovno ističe važnost regionalne suradnje koja je istaknuta i na sastanku na vrhu u Sofiji, a posebno povezanosti unutar regije kao i s EU-om. U potpunosti podržava konstruktivne inicijative i strukture kojima se pojačava uključiva regionalna suradnja. Vijeće poziva na poduzimanje daljnjih napora za prevladavanje ostavštine prošlosti i promicanje pomirenja, među ostalim promicanjem ozračja tolerancije. Izjave i mjere koje negativno utječu na dobrosusjedске odnose i mirno rješavanje sporova moraju se izbjegavati. Potrebni su odlučni naponi i najjača politička spremnost da se osigura okončanje neriješenih bilateralnih sporova. Vijeće dalje ističe potrebu za nediskriminatornim rješavanjem predmeta ratnih zločina počinjenih u zemlji, suzbijanja nekažnjavanja i osiguravanja preuzimanja odgovornosti, među ostalim konstruktivnom regionalnom suradnjom i punom suradnjom s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i specijaliziranim vijećima te podupiranjem njihova rada. Neriješene sporove i pitanja trebalo bi riješiti u skladu s međunarodnim pravom i utvrđenim načelima, među ostalim sporazumom o pitanjima sljedništva.

8. Vijeće naglašava važnost daljnjeg produbljivanja suradnje u pitanjima vanjske politike i očekuje pojačano usklađivanje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a, konkretno u pogledu pitanja u kojima se radi o važnim zajedničkim interesima, kao što su mjere ograničavanja i uklanjanje hibridnih prijetnji. Pristupanje EU-u izbor je koji podrazumijeva prihvaćanje načela, vrijednosti i ciljeva koje Unija nastoji promicati u svojem susjedstvu i šire, uključujući postizanje potpunog usklađivanja sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom i suzdržavanje od bilo kakvog djelovanja koje je u suprotnosti s time.
9. Posebno priznajući važnost liberalizacije viznog režima za građane, Vijeće potiče Komisiju da nastavi pomno pratiti provedbu svih uvjeta za liberalizaciju viznog režima, među ostalim putem svojeg mehanizma za praćenje. Podsjećajući na mehanizam suspenzije Vijeće potiče relevantna tijela da pojačaju napore za prekidanje priljeva očito neutemeljenih zahtjeva za azil.
10. Terorizam, radikalizacija i organizirani kriminal i dalje predstavljaju sigurnosnu prijetnju za EU i cijelu regiju. U skladu s prethodnim zaključcima Europskog vijeća i Vijeća, Vijeće podsjeća na važnost vanjske dimenzije rada EU-a u borbi protiv terorizma te daljnjeg jačanja suradnje u tom pogledu s Turskom i zapadnim Balkanom, osobito u vezi s borbom protiv stranih terorističkih boraca i financiranjem terorizma, sprečavanjem i borbom protiv radikalizacije, pojačanim graničnim kontrolama i borbom protiv nezakonite trgovine vatrenim oružjem i lakim oružjem. Potrebni su također daljnji naponi te dobri rezultati u borbi protiv organiziranog kriminala. Ponovno ukazujući na potporu EU-a, osobito putem cjelovitog upravljanja unutarnjom sigurnosti (IISG), Vijeće nastavlja pozivati partnere da u svim tim područjima ubrzaju i pojačaju pravne i operativne mjere.

11. Vijeće pohvaljuje Tursku i zapadni Balkan za njihove obnovljene napore i konstruktivnu suradnju u rješavanju migracijske krize, koji daju jasne rezultate. Vijeće ponovno ističe da je potrebna daljnja provedba Izjave EU-a i Turske te kontinuirano pružanje potpore partnerima duž zapadnobalkanske rute. Daljnje mjere potrebne su radi osiguravanja dovoljnih administrativnih i provedbenih kapaciteta za rješavanje izazova povezanih s migracijama uključujući suzbijanje krijumčarenja migranata. EU će nastaviti pružati financijsku potporu i tehničku pomoć za jačanje suradnje u tom području, među ostalim putem Instrumenta EU-a za izbjeglice u Turskoj.
12. Vijeće i dalje ističe važnost strateške komunikacije kako bi se osigurala javna potpora te razumijevanje koristi i obveza u kontekstu proširenja, hvatajući se istodobno ukoštac s dezinformacijama. Vijeće naglašava odgovornost svih partnera da se jasno izražavaju u pogledu tih koristi i obveza, kao i svoje vlastite predanosti vrijednostima i perspektivama EU-a. Također je i dalje ključan kontinuirani angažman EU-a i njegovih država članica i u ostvarenju učinkovitije politike strateške komunikacije i s partnerima i s građanima EU-a, posebno putem radne skupine Western Balkans Task Force.
13. Vijeće podsjeća na stalnu financijsku i tehničku pomoć EU-a za proces proširenja i proces stabilizacije i pridruživanja, posebno u obliku Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA II), čije se preispitivanje u sredini programskog razdoblja upravo završava. Naglasak bi trebao ostati na ključnim prioritetima i pojačanoj usklađenosti financijske pomoći i sveukupnog ostvarenog napretka u provedbi pretpristupne strategije, među ostalim putem isplate nagrade za uspješnost na temelju postignutog napretka i rezultata.
14. Vijeće pozdravlja pokretanje Programa prioriteta iz Sofije koji se oslanja na relevantne aspekte Komunikacije Komisije donesene 6. veljače 2018.

PROŠIRENJE

CRNA GORA

15. Vijeće pozdravlja ukupni postignuti napredak u pristupnim pregovorima s Crnom Gorom u kojima je dosad otvoreno 31 od 35 poglavlja, a tri su privremeno zatvorena. Budući da je institucionalni okvir završen, a pravni okvir uglavnom postavljen, cjelokupan sustav vladavine prava trebao bi sada pružati opipljivije rezultate, kao i evidenciju snažnijih i održivijih postignuća. Vijeće posebno podsjeća na to da će ukupni tempo pregovora o pristupanju i dalje ovisiti o napretku u poglavljima o vladavini prava i temeljnim pravima, kako je utvrđeno pregovaračkim okvirom. Stoga bi Crna Gora svoje napore u vezi s reformama sada trebala usmjeriti na ispunjenje privremenih mjerila za poglavlja 23. i 24., kao i na provedbu odgovarajućih akcijskih planova.
16. Vijeće snažno potiče Crnu Goru da dalje pojača borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, pranja novca i trgovanja ljudima, uključujući djelotvorne istrage, kaznene progone i pravomoćne presude, te poboljša stanje u pogledu zapljene i oduzimanja imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom. Nedavni napadi na novinare ukazuju na hitnu potrebu da tijela vlasti osiguraju sigurno okružje, pogodno za slobodu izražavanja i neovisnost medija. Potrebne su i daljnje mjere za provedbu reforme javne uprave i jačanje neovisnosti institucija.
17. U pogledu gospodarskih reformi Vijeće, u skladu sa Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske, s odobravanjem primjećuje stalni gospodarski rast i potiče Crnu Goru da poduzme mjere za osiguranje fiskalne stabilnosti, smanjenje visokog javnog duga, snižavanje trgovinskog deficita, napredak reformi u važnim područjima poput javne nabave i tržišta rada te poboljšanje poslovnog okružja.

18. U pogledu izbora, tijela Crne Gore trebaju rješavati sve nepravilnosti o kojima dojavе međunarodni promatrači i zadržati političku predanost procesu sveobuhvatne i uključive izborne reforme kako bi se povećalo povjerenje u izborni okvir. Vijeće ponovno ističe da su za povratak političke debate u parlament i dalje odgovorne sve strane.
19. Vijeće sa zadovoljstvom pozdravlja stalnu pozitivnu ulogu Crne Gore u daljnjem razvoju regionalne suradnje i unapređivanju dobrosusjedskih odnosa.
20. Vijeće snažno pohvaljuje Crnu Goru za njezinu dosljednu suradnju u vezi s pitanjima vanjske politike, a osobito za stalno potpuno usklađivanje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a.

SRBIJA

21. Vijeće pozdravlja ukupni postignuti napredak u pristupnim pregovorima u kojima je dosad otvoreno 14 od 35 pregovaračkih poglavlja, a dva su privremeno zatvorena. Vijeće podsjeća na to da će ukupni tempo pregovora o pristupanju i dalje ovisiti o ključno važnom napretku u poglavljima o vladavini prava i temeljnim pravima, kao i o normalizaciji odnosa Srbije s Kosovom kako je utvrđeno pregovaračkim okvirom. Provedba privremenih mjerila za poglavlja 23. i 24., kao i odgovarajućih akcijskih planova trebala bi i dalje biti vodilja za buduće reforme koje će dovesti do dobrih rezultata.
22. Vijeće pozdravlja ponovno iskazanu predanost srbijanske vlade integraciji EU-a kao svojeg strateškog cilja. Sada je ključno da se taj strateški izbor aktivnije i nedvosmislenije izrazi u javnoj raspravi.

23. Vijeće potiče Srbiju da znatno pojača napore za provedbu reforme u području vladavine prava, a posebno kako bi se osigurala neovisnost i sveukupna učinkovitost pravosudnog sustava. Potrebno je staviti poseban naglasak na učinkovitu provedbu reforme u tom području, među ostalim predstaviti konkretne rezultate i trajnu evidenciju učinkovitih istraga, kaznenih progona i pravomoćnih presuda, posebno s obzirom na borbu protiv korupcije, organizirani kriminal i pranje novca. Nedostatak napretka u području slobode izražavanja izaziva sve veću zabrinutost. Vlasti bi prvenstveno trebale jamčiti sigurno okruženje koje kao prioritet potiče na neometanu slobodu izražavanja i neovisnost medija, među ostalim jačanjem napora kako bi se istražili slučajevi napada na novinare. Srbija treba posebnu pozornost posvetiti potpunom poštovanju temeljnih prava, među ostalim zaštitu najranjivijih skupina, kao i nediskriminacijskom postupanju prema nacionalnim manjinama u cijeloj Srbiji, posebno u područjima obrazovanja, uporabe manjinskih jezika, pristupa medijima i vjerskim obredima na manjinskim jezicima. Slučajeve govora mržnje, zastrašivanja i napade trebalo bi rješavati brzo i odlučno. Vijeće ponovno poziva na učinkovitu primjenu relevantnih strateških dokumenata. Nadalje, potrebno je poboljšati transparentnost, uključivost i kvalitetu izrade zakonodavstva, među ostalim promicanjem poticajnog okruženja za civilno društvo. Hitno je potrebno ostvariti daljnji napredak u ustavnoj reformi i ispravnom funkcioniranju neovisnih tijela i demokratskih institucija, među ostalim parlamentarnog nadzora. Nakon posljednjih izbora Vijeće naglašava da je potrebno prvenstveno slijediti preporuke međunarodnih promatrača izbora. Vijeće također naglašava važnost da se u samoj zemlji razjasne ratni zločini i da se u potpunosti surađuje s Mehanizmom za međunarodne kaznene sudove (MICT).
24. U pogledu gospodarskih reformi, u skladu sa Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske, Vijeće s odobravanjem primjećuje trajni napredak i potiče Srbiju da dodatno poboljša poslovno okružje, rješava pitanje državnog duga i ostvari napredak u provedbi strukturnih reformi, posebno u energetsom i prometnom sektoru, na tržištu rada, u poreznoj upravi i javnoj nabavi, među ostalim restrukturiranjem i privatizacijom poduzeća u državnom vlasništvu.

25. S obzirom na dijalog uz posredovanje EU-a između Beograda i Prištine Vijeće pozdravlja činjenicu da su se obje strane obvezale u odnosu na visoku predstavnicu da će raditi na sveobuhvatnoj normalizaciji odnosa, među ostalim u obliku pravno obvezujućeg sporazuma koji je ključan element na njihovim europskim putevima te za održivu stabilnost regije.
26. Vijeće pozdravlja jako zakašnjeli početak rada upravljačkog tima na izradi statuta Asocijacija/Zajednice općina s većinskim srpskim stanovništvom na Kosovu u skladu sa sporazumom iz Bruxellesa iz 2013. i sporazumom iz kolovoza 2015. te očekuje da se obje strane konstruktivno uključe u taj proces kako bi se brzo ispunila ta dugotrajna obveza. Vijeće poziva na brzo rješavanje preostalih prepreka u provedbi sporazuma o energiji. Uzimajući u obzir sporost napretka Vijeće ističe važnost dovršetka provedbe svih drugih prethodnih sporazuma, a posebno sporazuma o mostu u Mitrovici, integriranom upravljanju granicama i uzajamnom priznavanju diploma. Vijeće poziva Srbiju da brzo i u dobroj vjeri provede svoj dio svih prethodnih sporazuma te da konstruktivno surađuje s Kosovom u izradi i provedbi budućih sporazuma. Vijeće pozdravlja provedbu sporazuma o pravosuđu u jesen 2017. kojim se osigurava funkcioniranje integriranog pravosuđa u Kosovu i pruža pristup pravosuđu za sve zajednice. Vijeće će nastaviti pomno pratiti kontinuirani angažman Srbije na postizanju vidljiva i održiva napretka u normalizaciji odnosa s Kosovom kako bi Srbija i Kosovo mogli nastaviti svoje puteve prema Europi, istodobno izbjegavajući mogućnost međusobnih ometanja u tim naporima te s ciljem da obje zemlje u potpunosti ostvare svoja prava i ispune svoje odgovornosti. Vijeće izražava zadovoljstvo radom visoke predstavnice na olakšavanju dijaloga te sa zanimanjem očekuje njezin intenzivniji angažman sa stranama u cilju ostvarenja sveobuhvatne normalizacije.
27. Vijeće ponovno poziva Srbiju da se u skladu s pregovaračkim okvirom postupno uskladi sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a te da preokrene trenutačni suprotni trend kao pitanje od prioritetne važnosti.

28. Vijeće također poziva Srbiju da izbjegava odstupanja od zajedničke vizne politike EU-a, s obzirom da nedavne prakse, poput sklapanja sporazuma o liberalizaciji viznog režima s određenim trećim zemljama, izazivaju zabrinutost.
29. Vijeće pozdravlja konstruktivni angažman Srbije u regionalnoj suradnji i potiče je da nastavi s trajnim radom na jačanju dobrosusjedskih odnosa.

TURSKA

30. Vijeće ponovno potvrđuje važnost koju pridaje odnosima EU-a s Turskom kao ključnim partnerom. I dalje je predano održavanju otvorenog i iskrenog dijaloga, rješavanju zajedničkih izazova i suradnji u ključnim područjima od zajedničkog interesa kao što su migracije, borba protiv terorizma, energetika, prijevoz, gospodarstvo i trgovina. Vijeće pozdravlja znatne napore Turske na zbrinjavanju više od 3,5 milijuna izbjeglica i rješavanju njihovih potreba. Stalna provedba Izjave EU-a i Turske, kojom se smanjuje broj nezakonitih i opasnih prelazaka i spašavaju životi u Egejskome moru, u interesu je obiju strana te je i dalje ključna. Pojačano upravljanje zajedničkim granicama s EU-om ostaje prioritet. U očekivanju potpune i učinkovite provedbe sporazuma EU-a i Turske o ponovnom prihvatu u odnosu na sve države članice, postojeće bilateralne sporazume o ponovnom prihvatu i odredbe u sličnim sporazumima i dogovorima s državama članicama EU-a, trebalo bi provoditi na odgovarajući način. I dalje je od ključne važnosti suradnja u području pravosuđa i unutarnjih poslova sa svim državama članicama EU-a.

31. Vijeće podsjeća na svoje zaključke od 18. srpnja 2016. u kojima je odmah oštro osudilo pokušaj državnog udara 15. srpnja te izrazilo solidarnost s turskim narodom i u potpunosti podržalo demokratske institucije Turske. Međutim, neproporcionalni opseg i priroda mjera koje su nakon toga poduzete izazivaju duboku zabrinutost. Vijeće podsjeća na međunarodne standarde i obveze koje je Turska prihvatila i na koje se obvezala te poziva Tursku da hitno zaustavi negativne trendove.
32. Vijeće je posebno zabrinuto zbog kontinuiranog i iznimno zabrinjavajućeg nazadovanja u pogledu vladavine prava i temeljnih prava, među ostalim slobode izražavanja. Pogoršanje stanja neovisnosti i funkcioniranja pravosuđa ne može se tolerirati, kao ni tekuća ograničenja, pritvaranja, zatvaranja i druge mjere protiv novinara, članova akademske zajednice, članova političkih stranaka, uključujući članove parlamenta, branitelja ljudskih prava, korisnika društvenih medija i drugih koji ostvaruju svoja temeljna prava i slobode. Vijeće ponovno izražava najdublju zabrinutost zbog tih negativnih promjena, kao i zbog daljnjeg držanja u pritvoru građana EU-a, među ostalim dvojice grčkih vojnika. Turska se mora hitno i djelotvorno pozabaviti tim i mnogim drugim ozbiljnim nedostacima i neriješenim pitanjima koje je Komisija navela u svojem izvješću. Turska bi također trebala pojačati suradnju s Vijećem Europe i njegovim relevantnim tijelima i institucijama, razmotriti njihove preporuke i provesti sve presude Europskog suda za ljudska prava u skladu s člankom 46. Europske konvencije o ljudskim pravima. Vijeće posebno primjećuje da je Venecijanska komisija s kritikom ocijenila posljednje izmjene turskog ustava s obzirom na to da se njima ne predviđa dostatan sustav provjere i ravnoteže te se ugrožava dioba vlasti.

33. Vijeće i dalje očekuje od Turske da se nedvosmisleno obveže na dobrosusjedske odnose, međunarodne sporazume i mirno rješavanje sporova, uz mogućnost obraćanja Međunarodnom sudu, ako bi to bilo potrebno. Podsjećajući na prethodne zaključke Vijeća i Europskog vijeća u svim tim pogledima i potvrđujući ih, među ostalim zaključke Europskog vijeća od 22. ožujka 2018. u kojima se oštro osuđuje nastavak nezakonitih aktivnosti Turske u istočnom Sredozemnom i Egejskome moru, zaključke Vijeća od 11. prosinca 2006. kao i Izjavu od 21. rujna 2005. Vijeće poziva Tursku da ispuni svoje obveze iz pregovaračkog okvira, među ostalim potpunu, nediskriminirajuću provedbu Dodatnog protokola uz Sporazum o pridruživanju u odnosu na sve države članice. Vijeće ponovno ističe da je priznavanje svih država članica ključno. Turska mora izbjegavati prijetnje i aktivnosti kojima se narušavaju dobrosusjedski odnosi, normalizirati svoje odnose s Republikom Ciprom i poštovati suverenost svih država članica nad njihovim teritorijalnim morem i zračnim prostorom, kao i sva njihova suverena prava, uključujući i pravo da istražuju i iskorištavaju prirodne resurse, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom, među ostalim UNCLOS-om. I dalje je ključno da se Turska obveže na sveobuhvatno rješenje ciparskog problema, uključujući njegove vanjske aspekte, i doprinosi tom rješenju unutar UN-ova okvira i u skladu s odgovarajućim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a, u skladu s načelima na kojima se EU temelji i njegovom pravnom stečevinom, kao i da se suzdrži od bilo kakvih aktivnosti kojima se izaziva polarizacija u državama članicama EU-a.
34. Vijeće ponovno poziva Tursku da se postupno uskladi sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a i da kao prioritet zaustavi tekući suprotni trend te podsjeća na svoje stajalište o pristupanju država članica međunarodnim organizacijama.
35. Vijeće primjećuje da se Turska sve više udaljava od Europske unije. Pregovori o pristupanju Turske stoga su u stvarnosti obustavljeni i ne može se razmatrati otvaranje ili zatvaranje bilo kojeg daljnjeg poglavlja te se ne predviđa daljnji rad na modernizaciji carinske unije EU-a i Turske.

PROCES STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA

BIVŠA JUGOSLAVENSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA

36. Vijeće pozdravlja činjenicu da je duboka politička kriza u zemlji prevladana, među ostalim putem kontinuirane provedbe Sporazuma iz Pržina i znatnog napretka u pogledu hitnih reformskih prioriteta. Vijeće pozdravlja činjenicu da je od svibnja 2017., čak i u teškom političkom kontekstu, nova vlada poduzela znatne mjere za postupnu obnovu kulture kompromisa uključivanjem svih dionika, među ostalim oporbe, s ciljem jačanja demokracije i vladavine prava, iskazivanja istinske želje za uključivim i transparentnim reformama, te se povezala sa svojim susjedima u duhu dobrosusjedskih odnosa.
37. Prijevremeni parlamentarni izbori u okviru Sporazuma iz Pržina održani su 11. prosinca 2016., a u listopadu 2017. održani su i lokalni izbori. Vijeće napominje da su prema mišljenju OEES-a/ODIHR-a ti posljednji izbori bili pluralistički te da se poštovanjem temeljnih sloboda doprinijelo provođenju demokratskih izbora. Vijeće prima na znanje da je ostvaren napredak u ispunjavanju preporuka OEES-a/ODIHR-a i vraćanju povjerenja građana u izborni proces.
38. Vijeće pozdravlja ostvarenje prvog konkretnog napretka prema ponovnoj uspostavi neovisnosti sudstva, poboljšanju rada sudova, kao i daljnje postupanje u vezi s radom Ureda posebnog tužitelja, čime se učinio zaokret u odnosu na zaostatak iz prethodnih godina. Vijeće podsjeća na važnost daljnje uspostave pravne odgovornosti za štetne radnje koje su uočene telefonskim prisluškivanjem do 2015. i s tim povezanim nedostacima u pogledu nadzora, kao i da se mora utvrditi odgovornost za napad na parlament 27. travnja 2017. Vijeće potiče daljnju provedbu strategije za reformu pravosuđa i daljnje napore na hvatanju ukoštac s preostalim preporukama, ostvarenju daljnjih konkretnih rezultata i osiguranju uvjeta za neovisan rad pravosuđa.

39. Vijeće s odobravanjem primjećuje da je ostvaren napredak u vezi s programom reformi povezanih s EU-om. Potiče sve strane da održe konstruktivan dijalog i nastave produbljivati postojeći zamah reformi, posebno u ključnim područjima vladavine prava, poput borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala, reforme sudstva, borbe protiv radikalizacije i terorizma te reforme obavještajnih službi. Naglašava važnost depolitizirane javne uprave koja se temelji na postignućima, izborne reforme, slobode medija i jačanja nadzora nad izvršnom vlasti. Vijeće također podsjeća na važnost učinkovite provedbe tekućih i planiranih reformi.
40. Vijeće pozdravlja konstruktivnu ulogu koju civilno društvo ima u podupiranju procesa demokratske transformacije, znatno poboljšanje okružja u kojem djeluje civilno društvo te predanost istinskom dijalogu i uključivosti koje vlada pokazuje. Vijeće podsjeća na važnost dobrih međuetničkih odnosa, podržava predanost vlade i pozdravlja činjenicu da je poduzet niz mjera za izgradnju većeg povjerenja među zajednicama, kao i za nastavak provedbe Ohridskog okvirnog sporazuma.
41. Vijeće pozdravlja bitno poboljšanje u pogledu okvira upravljanja javnim financijama i njegove transparentnosti. Vijeće također poziva zemlju da se u skladu sa Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske suoči s ključnim izazovima, poput suzbijanja sive ekonomije i korupcije, rješavanja nedostatka sustavnog i učinkovitog izvršavanja zakonodavstva, kao i netransparentnog regulatornog okvira, borbe protiv visoke stope nezaposlenosti mladih i žena te modernizacije obrazovnog sustava na svim razinama.
42. Vijeće s odobravanjem primjećuje veću usklađenost zemlje sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a te potiče zemlju da nastavi raditi na poboljšanju usklađenosti.

43. Kako je navedeno u prethodnim zaključcima Europskog vijeća i Vijeća, ključno je održavanje dobrosusjedskih odnosa, među ostalim postizanje uzajamno prihvatljivog rješenja pitanja naziva ostvarenog pregovorima pod okriljem UN-a. Vijeće snažno pozdravlja potpisivanje sporazuma o nazivu s Grčkom, čime se dugotrajne rasprave privode kraju, i sa zanimanjem iščekuje ratifikaciju i provedbu tog sporazuma. Vijeće također pozdravlja sklapanje Sporazuma o prijateljstvu, dobrosusjedskim odnosima i suradnji s Bugarskom te naglašava važnost njegove kontinuirane provedbe. Tim dvama velikim koracima trebala bi se učinkovito okončati sva potraživanja koja se temelje na pogrešnom tumačenju povijesti.
44. S obzirom na prethodno spomenuti napredak, a posebno na provedbu Sporazuma iz Pržina, hitnih reformskih prioriteta i pozitivnog zamaha potaknutog dogovorom s Grčkom o pitanju naziva, Vijeće se usuglasilo o pozitivnom odgovoru na navedeni napredak koji je ostvarila bivša jugoslavenska republika Makedonija te o određivanju smjera koji treba slijediti za otvaranje pregovora o pristupanju u lipnju 2019. Vijeće u skladu s tim naglašava iznimnu potrebu da bivša jugoslavenska republika Makedonija nastavi ostvarivati konkretan napredak na hitnim reformskim prioritetima i postizati opipljive rezultate u borbi protiv korupcije te održavanja i jačanja trenutačne razine zamaha reformi. U tu svrhu Vijeće poziva Komisiju da pomno prati navedene napore bivše jugoslavenske republike Makedonije na provedbi reforme te će procijeniti ostvareni napredak na temelju godišnjeg izvješća Komisije. Vijeće podsjeća da će odluka o pokretanju pristupnih pregovora s bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom biti podložna zaključenju nacionalnih parlamentarnih postupaka i odobrenju Europskog vijeća te da će ubrzo nakon toga uslijediti prva međuvladina konferencija do kraja 2019., ovisno o ostvarenom napretku. Vijeće ističe da bi tom procjenom ostvarenog napretka trebali biti obuhvaćeni daljnji opipljivi i održivi rezultati, s posebnim težištem na:
- pravosudnim reformama i proaktivnim istragama, kaznenom progonu i pravomoćnim presudama u predmetima korupcije i organiziranog kriminala, uključujući one na visokoj razini,
 - reformama obavještajnih i sigurnosnih službi,
 - reformama javne uprave.
- Vijeće prima na znanje namjeru Komisije da započne s potrebnim pripremnim radom.

ALBANIJA

45. Vijeće pozdravlja stalni napredak koji Albanija ostvaruje na provođenju reformi u vezi s pet ključnih prioriteta: reformom javne uprave, reformom sudstva, borbom protiv korupcije, borbom protiv organiziranog kriminala i zaštitom ljudskih prava, među ostalim prava pripadnika manjina i prava vlasništva. Institucijsko restrukturiranje sudstva je u tijeku, kao temelj za sveobuhvatnu reformu pravosuđa. Procesom ponovnog ocjenjivanja sudaca i tužitelja (provjera) počelo se dolaziti do prvih opipljivih rezultata, među ostalim u pogledu visoko pozicioniranih članova sudstva, pod nadzorom međunarodne promatračke operacije. Vijeće potiče Albaniju da nastavi dobro surađivati s međunarodnom promatračkom operacijom. Vijeće potiče Albaniju da nastavi raditi u duhu dosad ostvarenog napretka i intenzivno provodi reformu pravosuđa, s ciljem povećanja neovisnosti, odgovornosti, profesionalnosti i učinkovitosti pravosudnog sustava, osobito putem daljnjeg napretka u procesu provjere, što je ključno za uspjeh reforme.
46. Vijeće pozdravlja napore za postizanje uvjerljivih rezultata u vezi s proaktivnim istragama, kaznenim progonima i pravomoćnim presudama u sklopu borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala i istodobno prima na znanje činjenicu da razbijanje skupina organiziranog kriminala i dalje predstavlja važan izazov. Vijeće ističe da je važno da Albanija nastavi ostvarivati opipljive i održive rezultate, među ostalim u borbi protiv uzgoja droge i trgovine njome. Vijeće potiče Albaniju da nastavi s ulaganjem napora za smanjenje uzgoja kanabisa te da ih ojača, oslanjajući se na prve znatne rezultate koji su zapaženi posljednjih mjeseci. Vijeće pohvaljuje Albaniju za njezinu blisku i intenzivniju suradnju s agencijama za izvršavanje zakonodavstva država članica EU-a i očekuje da će se takva uzajamno korisna praksa nastaviti.

47. Vijeće također naglašava da Albanija treba pojačati svoje napore u svim tim područjima te osigurati ostvarivanje daljnjih opipljivih rezultata u borbi protiv korupcije na visokoj razini, kao i u vezi s razbijanjem mreža organiziranog kriminala. Potrebno je sustavno pravosuđno daljnje postupanje nakon uspješno provedenih operacija za izvršavanje zakonodavstva. U okviru tekuće reforme pravosuđa i u skladu s pravnim okvirom koji je već ustanovljen još moraju biti uspostavljene specijalizirane institucije za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala. Uspostava pouzdane evidencije proaktivnih istraga, kaznenih progona i osuđujućih presuda u sklopu borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije na svim razinama, ostaje bitan dugoročni cilj koji i dalje zahtijeva ulaganje dodatnih strukturiranih i usklađenih napora.
48. Vijeće ponovno ističe potrebu za učinkovitim zakonodavnim i političkim mjerama za jačanje zaštite ljudskih prava i politika borbe protiv diskriminacije, uključujući jednako postupanje prema svim manjinama te njihov pristup pravima u cijeloj Albaniji, kao i za osiguranje dosljedne provedbe okvirnog zakona rješavanjem svih otvorenih pitanja u relevantnim podzakonskim aktima, uključujući pravo na slobodno samoodređenje. Vijeće također ponovno naglašava potrebu za učinkovitim provedbom pravâ vlasništva.
49. Vijeće primjećuje da je dosljedan i konstruktivan dijalog između vlade i oporbe u pogledu reformi u vezi s EU-om i dalje ključan za ostvarivanje napretka u provedbi programa reformi u korist građana te za približavanje te zemlje EU-u.
50. Vijeće ponovno naglašava da bi Albanija trebala pojačati reforme usmjerene na povećanje konkurentnosti i borbu protiv sive ekonomije. U skladu sa Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske Vijeće potiče Albaniju da dodatno poboljša poslovno i ulagačko okružje, uključujući osiguravanje provedbe prava vlasništva, snažnu provedbu fiskalne konsolidacije i jačanje porezne uprave. Vijeće pozdravlja određen napredak u pogledu liberalizacije tržišta energije, prometne infrastrukture i digitalizacije. Vijeće potiče Albaniju da poduzme korake kako bi riješila problem gospodarenja otpadom.

51. Vijeće snažno pohvaljuje kontinuirano potpuno usklađivanje Albanije sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a. Vijeće pozdravlja predanost i napredak u borbi protiv terorizma i suzbijanju nasilnog ekstremizma te potiče Albaniju na daljnje napore u tom području.
52. Vijeće pozdravlja stalni konstruktivni angažman Albanije u okviru regionalne suradnje. Vijeće pozdravlja činjenicu da je Albanija pojačala dijalog sa susjednim zemljama kako bi se bavila važnim bilateralnim pitanjima i osigurala dobrosusjedske odnose, koji su i dalje neophodni.
53. Vijeće s odobravanjem primjećuje da je Albanija uložila veće napore kako bi uspostavila učinkovite mjere usmjerene na suzbijanje velikog priljeva očito neutemeljenih zahtjeva za azil koje su podnijeli državljani Albanije državama članicama EU-a i zemljama pridruženima Schengenu. Te se mjere moraju daljnje provoditi uz nastavak suradnje i dijaloga s najpogodnijim zemljama dok se ne postignu trajni rezultati.
54. S obzirom na prethodno spomenuti napredak, a posebno na pet ključnih prioriteta, Vijeće se usuglasilo o pozitivnom odgovoru na navedeni napredak koji je ostvarila Albanija te o određivanju smjera koji treba slijediti za otvaranje pregovora o pristupanju u lipnju 2019. Vijeće u skladu s tim ističe ključnu potrebu da Albanija i dalje konsolidira napredak ostvaren u reformi pravosuđa, osobito putem provjera, te da ostvari daljnje konkretne rezultate u borbi protiv korupcije na svim razinama i borbi protiv organiziranog kriminala, osobito u vezi s uzgojem droga i trgovinom drogama, uz održavanje i produbljivanje trenutačne razine zamaha reformi. Ta suradnja obuhvaća:
- daljnje unapređivanje procesa ponovne provjere sudaca i tužitelja, posebno dovršetak svih prioritetnih predmeta, i zaključivanje osnivanja neovisnih pravosudnih struktura kao što je predviđeno ustavnom reformom,
 - zaključivanje osnivanja specijaliziranih tijela, osobito Posebne strukture za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala (SPAK) i Nacionalnog istražnog ureda (NBI) i Suda,
 - jačanje rezultata proaktivnih istraga, kaznenih progona i pravomoćnih presuda u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala, uključujući one na visokoj razini.

U tu svrhu Vijeće poziva Komisiju da pomno prati navedene napore Albanije na provedbi reforme te će procijeniti ostvareni napredak na temelju godišnjeg izvješća Komisije. Vijeće podsjeća da će odluka o pokretanju pristupnih pregovora s Albanijom biti podložna zaključenju nacionalnih parlamentarnih postupaka i odobrenju Europskog vijeća te da će ubrzo nakon toga uslijediti prva međuvladina konferencija do kraja 2019., ovisno o ostvarenom napretku. Vijeće ističe da bi tom procjenom ostvarenog napretka trebali biti obuhvaćeni daljnji opipljivi i održivi rezultati, s posebnim težištem na vladavini prava. U pogledu izbora Vijeće posebnu važnost daje tome da se Albanija posveti rješavanju preostalih preporuka Ureda za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi. Vijeće pridaje posebnu važnost kontinuiranim naporima Albanije na smanjenju broja očito neosnovanih zahtjeva za azil te usto poziva Komisiju da osigura da se to uzme u obzir.

Vijeće prima na znanje namjeru Komisije da započne s potrebnim pripremnim radom.

BOSNA I HERCEGOVINA

55. Vijeće pozdravlja finalizaciju odgovora te zemlje na upitnik povezan s mišljenjem Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU-u putem mehanizma koordinacije te potiče Bosnu i Hercegovinu na daljnju upotrebu tog važnog mehanizma za pripremu dosljednih i sveobuhvatnih strateških dokumenata na razini zemlje, uključujući dokumente koji se traže u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Vijeće podsjeća na činjenicu da iako je zahtjev Bosne i Hercegovine za članstvo u EU-u iz veljače 2016. strateška obveza za približavanje EU-u, on se mora hitno pretvoriti u rezultate sveobuhvatne reforme na terenu. Vijeće pozdravlja donošenje nekih reformi usmjerenih na EU u Bosni i Hercegovini, primjerice onih o trošarinama ili strategijama za okoliš i ruralni razvoj na razini zemlje. Međutim, Vijeće sa zabrinutošću primjećuje da razdorna retorika i predizborna kampanja znatno usporavaju reforme, posebno u vezi s programom reformi.

56. Vijeće podsjeća na to da očekuje od Bosne i Hercegovine da osigura potpunu i učinkovitu provedbu programa reformi u skladu s akcijskim planom s kojim su se vlasti Bosne i Hercegovine složile te u bliskoj suradnji s civilnim društvom, u korist svojih građana i u bliskoj suradnji s Europskom unijom, međunarodnim financijskim institucijama i međunarodnim partnerima. Uključive socioekonomske reforme, jačanje vladavine prava, uključujući jačanje neovisnosti i nepristranosti, kao i odgovornost, profesionalizam i učinkovitost sudstva, borba protiv korupcije i organiziranog kriminala, protiv radikalizacije i terorizma, protiv nezakonitih migracija, kao i reforma javne uprave u skladu s europskim standardima na svim razinama vlasti te daljnja poboljšanja suradnje među svim razinama vlasti i dalje su visoko na popisu prioriteta.

Nadalje, Vijeće žali zbog manjka napretka u pogledu slobode izražavanja i uspostave neovisnih medija te poziva Bosnu i Hercegovinu na jačanje napora u svrhu rješavanja tog pitanja.

57. Vijeće poziva Bosnu i Hercegovinu da kao najveći prioritet donese odredbe zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine u skladu s međunarodnim standardima. Također poziva na potpuno donošenje zakona o sukobu interesa kao i zakona o obavještajnim službama.

58. Vijeće prima na znanje najavu općih izbora zakazanih za 7. listopada 2018. Vijeće žali zbog dosadašnje nespremnosti političkih stranaka na kompromis i snažno poziva vlasti Bosne i Hercegovine da hitno izmijene izborni okvir kako bi se osigurala provedba rezultata izbora iz listopada 2018. U tom pogledu svi politički čelnici trebaju preuzeti svoju odgovornost i pronaći rješenje za Dom naroda Parlamenta Federacije. Vijeće smatra da bi izbornim reformama trebalo pristupiti u duhu dijaloga, kao važnom pitanju, pozivajući ujedno time Bosnu i Hercegovinu na provedbu preporuka OESS-a/ODIHR-a kako bi se zemlja približila europskim standardima, uz poboljšanje demokratskih procesa budućih izbora. Vijeće prepoznaje i da bi se druga pitanja povezana s izborima, kao što su odredbe za održavanje lokalnih izbora u Mostaru i pitanje predsjedništva Bosne i Hercegovine, trebala rješavati pravodobno nakon izbora, u skladu s europskim standardima; u tom pogledu Vijeće naglašava da ne bi trebalo poduzimati zakonodavne ili političke korake zbog kojih bi provedba presude Sejdić-Finci i povezanih presuda postala zahtjevnija. Međutim, tim se reformama ne smije dovesti u pitanje program reformi.
59. Vijeće nadalje ističe svoju neupitnu predanost europskoj perspektivi Bosne i Hercegovine kao jedinstvene, ujedinjene i suverene zemlje te potiče sva tijela i političke snage u Bosni i Hercegovini da prevladaju razdornu retoriku ukorijenjenu u prošlosti, okončaju veličanje osuđenih ratnih kriminalaca i aktivno promiču pomirenje, među ostalim putem obrazovanja. Vijeće potiče Bosnu i Hercegovinu na daljnju aktivnu ulogu u regionalnoj suradnji i izgradnji susjedskih odnosa.

60. Vijeće pozdravlja napredak u pogledu gospodarskog razvoja i konkurentnosti. Međutim, u skladu sa Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske, Vijeće poziva Bosnu i Hercegovinu da se uhvati ukoštac s ključnim izazovima kao što su slaba vladavina prava, još uvijek slabo poslovno okruženje, nedostatak zajedničkoga gospodarskog prostora, rascjepkano regulatorno okruženje, velika i neučinkovita javna uprava, znatan udio sive ekonomije, slab pristup financijskim sredstvima za neke segmente gospodarstva, korupcija, neravnoteža na tržištu rada s visokom stopom strukturne nezaposlenosti i niskom stopom zaposlenosti povezanom sa slabim sustavom obrazovanja, slabi institucijski kapaciteti i nepoticajna ulagačka klima, te da ojača sveobuhvatni okvir za sanaciju banaka. Vijeće ponovno naglašava i potrebu za većim naporima tijela Bosne i Hercegovine u području zaštite okoliša.
61. Vijeće potiče tijela Bosne i Hercegovine na svim razinama da se aktivno obvežu na proces pripreme mišljenja Komisije i daju svoj doprinos zahtjevima Komisije. Vijeće podsjeća na to da će Komisija prilikom pripreme svog mišljenja osobitu pažnju morati posvetiti provedbi presude u predmetu Sejdić-Finci. Prepoznajući da se u Ustavu Bosne i Hercegovine Bošnjaci, Hrvati i Srbi navode kao konstitutivni narodi (zajedno s ostalima), Vijeće ponovno ističe da načela jednakosti svih građana i nediskriminacije moraju biti u potpunosti zajamčena. Vijeće će se ponovno posvetiti procesu integracije Bosne i Hercegovine u EU na temelju budućeg mišljenja Komisije o zahtjevu te države za članstvo u EU-u.

KOSOVO

62. Vijeće naglašava važnost Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) s Kosovom te potiče njegovu daljnju provedbu. Taj sporazum, koji sklapa samo EU i kojim se ne dovode u pitanje stajališta država članica o statusu, pruža ugovorni okvir unutar kojeg EU i Kosovo jačaju suradnju te prate razvoj svojeg odnosa. Njime se Kosovu nudi prilika za održivi napredak i približavanje Uniji, u skladu s europskom perspektivom te regije, te stvaraju prilike za trgovinu i ulaganja.
63. Vijeće pozdravlja ratifikaciju sporazuma o razgraničenju s Crnom Gorom od strane Skupštine Kosova u ožujku 2018., kojom se ispunjava jedan od ključnih kriterija za liberalizaciju viznog režima Kosova i važno je postignuće u duhu dobrosusjedskih odnosa. Vijeće prima na znanje namjeru Komisije da predstavi ocjenu konačnog mjerila za jačanje rezultata u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije te poziva Komisiju da izvijesti o tome jesu li ispunjena druga mjerila.
64. Vijeće pozdravlja činjenicu da su parlamentarni i općinski izbori održani 2017. bili u načelu pluralistički i dobro organizirani u većini mjesta u Kosovu. Međutim, izborna kampanja bila je obilježena snažnom tendencijom zastrašivanja među Srbima unutar mnogih zajednica kosovskih Srba. Općenitije, Vijeće poziva Kosovo da se uhvati ukoštac s dugotrajnim slabim točkama izbornog procesa, na temelju preporuka misija EU-a za promatranje izbora i u bliskoj suradnji s drugim međunarodnim akterima, uključujući OESS/ODIHR.

65. Vijeće potiče ulaganje većih napora u izgradnju konsenzusa u cijelom političkom spektru kako bi se ostvario napredak u vezi s europskim programom Kosova. Skupština bi trebala znatno poboljšati svoje rezultate kao ključni forum za zakonodavni rad, politički dijalog i zastupanje, kao i svoje nadzorne funkcije. Vijeće izražava zabrinutost zbog opetovanih nasilnih incidenata u Skupštini u vezi s glasanjem o razgraničavanju.
66. Vijeće snažno potiče Kosovo da ubrza provedbu sveobuhvatnih reformi potrebnih za ispunjavanje obveza iz SSP-a kako bi u potpunosti iskoristilo mogućnosti koje on pruža. Vijeće poziva Kosovo da udvostruči napore kako bi se dovršila temeljita provedba programa europskih reformi pokrenutog u studenome 2016. s ciljem poboljšanja vladavine prava i socioekonomskog razvoja u Kosovu te ostvarenja rezultata u vezi s provedbom SSP-a.
67. Vijeće pozdravlja poboljšanja u poslovnom okružju i poziva Kosovo, posebno u skladu sa Zajedničkim zaključcima ekonomskog i financijskog dijaloga između EU-a i zapadnog Balkana i Turske, na jačanje napora u borbi protiv korupcije i sive ekonomije, kako bi se smanjila visoka nezaposlenost, osobito nezaposlenost mladih, poboljšala javna nabava, zaštitila prava vlasništva ulagača iz EU-a, osigurali učinkoviti postupci izvršenja ugovora, poboljšalo obrazovanje, pospješili institucijski kapaciteti i ojačala porezna uprava, kao i cjelokupna otpornost bankarskog sektora. U važnom području energetike Kosovo treba povećati energetske učinkovitost, poticati obnovljive izvore energije i poduzeti korake na temelju preuzete obveze razgradnje elektrane Kosovo A, jednog od najvećih izvora onečišćenja na zapadnom Balkanu, te poboljšati kvalitetu života.

68. Vijeće poziva Kosovo da hitno pojača napore na poboljšanju vladavine prava, uključujući pravosudnu neovisnost i zakonito postupanje. Vijeće napominje da situacija na sjeveru Kosova predstavlja poseban izazov, osobito borba protiv kriminalnih mreža koja zahtijeva hitnu i učinkovitu suradnju svih uključenih subjekata, te je i dalje duboko zabrinuto zbog ubojstva Olivera Ivanovića u sjevernoj Mitrovici u siječnju 2018. Ističe potrebu da se počinitelji privedu pravdi. Kosovo treba i dalje jačati svoju borbu protiv organiziranog kriminala i korupcije. Vijeće izražava zabrinutost zbog deportacije šestero turskih građana bez poštovanja njihovih zajamčenih prava. Vijeće prima na znanje znatan napredak u borbi protiv radikalizacije, ekstremizma i terorizma te potiče na ulaganje daljnjih napora u tom području. U tom kontekstu Vijeće posebno ističe potrebu za učinkovitom i intenzivnom regionalnom i međunarodnom suradnjom, među ostalim s Europolom i Eurojustom, uz puno poštovanje njihovih propisa i ne dovodeći u pitanje stajališta država članica o statusu Kosova.
69. U pogledu reforme javne uprave potrebno je provoditi transparentno zapošljavanje utemeljeno na zaslugama, a promaknuća i otpuštanja temeljiti na objektivnim kriterijima, među ostalim u slučaju nezavisnih institucija i agencija radi osiguravanja neovisnog rada tih tijela i učinkovitog upravljanja tim tijelima. Treba nastaviti s učinkovitim promicanjem i zaštitom ljudskih prava na cijelom Kosovu, uključujući potpunu zaštitu kulturne i vjerske baštine. Trebalo bi se pozabaviti uključivanjem i zaštitom pripadnika manjina, što obuhvaća ulaganje dodatnih napora u cilju provedbe postojećeg pravnog okvira i osiguravanja sigurnog okruženja i zaštite njihovih prava vlasništva, kao i jačanje socijalne kohezije.
70. S obzirom na dijalog uz posredovanje EU-a između Prištine i Beograda Vijeće pozdravlja činjenicu da su se obje strane obvezale u odnosu na Visoku predstavnicu da će raditi na sveobuhvatnoj normalizaciji odnosa, među ostalim u obliku pravno obvezujućeg sporazuma koji je ključan element na njihovim europskim putovima, kao i za održivu stabilnost regije.

71. Vijeće pozdravlja jako zakašnjeli početak rada upravljačkog tima na izradi statuta Asocijacije/Zajednice općina s većinskim srpskim stanovništvom u Kosovu u skladu sa sporazumom iz Bruxellesa iz 2013. i sporazumom iz kolovoza 2015. te očekuje da se obje strane konstruktivno uključe u taj proces kako bi brzo ispunila ta dugotrajna obveza. Vijeće poziva na brzo rješavanje preostalih prepreka u provedbi sporazuma o energiji. Uzimajući u obzir sporost napretka Vijeće ističe važnost dovršetka provedbe svih drugih prethodnih sporazuma, a posebno sporazumâ o mostu u Mitrovici, integriranom upravljanju granicama i uzajamnom priznavanju diploma. Vijeće poziva Kosovo da brzo i u dobroj vjeri provede svoj dio svih prethodnih sporazuma te da konstruktivno surađuje sa Srbijom u izradi i provedbi budućih sporazuma. Vijeće pozdravlja provedbu sporazuma o pravosuđu u jesen 2017. kojim se osigurava funkcioniranje integriranog pravosuđa na Kosovu i pruža pristup pravosuđu za sve zajednice. Vijeće će nastaviti pomno pratiti kontinuirani angažman Kosova na postizanju vidljiva i održiva napretka u normalizaciji odnosa sa Srbijom kako bi Kosovo i Srbija mogli nastaviti svoje puteve prema Europi, istodobno izbjegavajući mogućnost međusobnih ometanja u tim naporima te s ciljem da obje zemlje potpuno ostvare svoja prava i ispune svoje odgovornosti. Vijeće izražava zadovoljstvo radom Visoke predstavnice na olakšavanju dijaloga te sa zanimanjem očekuje njezin intenzivniji angažman sa stranama u cilju ostvarenja sveobuhvatne normalizacije.
72. Vijeće podsjeća da je napredak u procesu normalizacije odnosa sa Srbijom ključno načelo SSP-a te podupire razvoj odnosa i suradnje između EU-a i Kosova.
73. Podsjećajući na svoje snažne razloge za zabrinutost zbog pokušaja stavljanja izvan snage zakonâ o osnivanju specijaliziranih vijeća za ratne zločine na Kosovu, Vijeće potiče Kosovo na daljnji angažman sa specijaliziranim vijećima, poštujući u cijelosti svoje međunarodne obveze i kao način za dokazivanje stvarnih napora za jamčenje vladavine prava, temeljnih sloboda, pravde i pomirenja.

74. Vijeće pozdravlja dogovor postignut u vezi s produljenjem misije EULEX-a do lipnja 2020. Vijeće poziva Kosovo da nastavi blisko i učinkovito surađivati s EULEX-om i aktivno doprinosti cjelovitoj i neometanoj provedbi mandata EULEX-a.
75. Vijeće pozdravlja sklapanje i stupanje na snagu okvirnog sporazuma između Europske unije i Kosova o općim načelima sudjelovanja Kosova u programima Unije te naglašava da je za Kosovo važno da u potpunosti iskoristi te programe. Pozdravlja činjenicu da će se Kosovo pridružiti programima Erasmus+, COSME, Europa za građane i Kreativna Europa.
-